

Sygn. akt I UK 83/15

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z odwołania "T." Spółki jawnej w K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Chorzowie
z udziałem zainteresowanych: M. G., M. G., J. G. i U. Spółki z o.o. w K.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 grudnia 2015 r.,
skargi kasacyjnej Przedsiębiorstwa Usługowego "T." Spółki jawnej w K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 9 października 2014 r., sygn. akt III AUa 3172/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 października 2014 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację T. Spółka jawna z siedzibą w K., od wyroku Sądu pierwszej instancji, który zmienił zaskarżoną decyzję w sprawie M. G. w ten sposób, że uznał, że nie podlegał on obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako pracownik z tytułu zawartej umowy zlecenia w okresie od 21 marca 2008 r. do 26 maja 2008 r. oraz oddalił w pozostałej części odwołania od decyzji, którymi Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Chorzowie rozszerzył podleganie ubezpieczeniom społecznym przez pracowników tego przedsiębiorstwa M. G., M. G.1 i J. G. na umowy zlecenia zawarte przez nich z U. Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością

z siedzibą w K. oraz orzekł o kosztach postępowania odwoławczego. W uzasadnieniu wyroku sądów obu instancji wskazano, że zainteresowani zleceniobiorcy mieli status pracowników w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.), gdyż w ramach zawartych umów zlecenia wykonywali pracę także na rzecz odwołującego się, z którym pozostawali w stosunku pracy.

Odwołujący się zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną, wnosząc o jego o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez stwierdzenie, że zainteresowani pracownicy nie wykonywali w ramach stosunku zlecenia zawartego z U. Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością pracy na rzecz skarżącego, a w konsekwencji, że nie podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie umów zlecenia, a także o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem drugiej instancji, lub uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania, bądź uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej zainteresowanego M. G. oraz okresu od 1 lutego 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. przez stwierdzenie, że zainteresowany ten we wskazanym okresie, tj. od dnia kiedy wykonywał zlecenie w ramach zamówienia przyjętego przez konsorcjum, nie wykonywał w ramach stosunku zlecenia zawartego z U. Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością pracy na rzecz odwołującego się, a w konsekwencji nie podlegał w tym okresie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie umów zlecenia zawartych z U. Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i zasądzenie kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie tego wyroku w powyższej części i przekazanie sprawy w tej części Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem drugiej instancji, lub uchylenie zaskarżonego wyroku w powyższej części i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy w tej części organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołujący się

wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego możliwości stosowania art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zgodzie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1182 ze zm.), twierdząc, że wejście w posiadanie danych osobowych pracownika nie może wynikać ze znajomości tych danych przez osoby pełniące funkcje kierownicze w podmiocie będącym pracodawcą i w podmiocie będącym zleceniodawcą pracowników/zleceniobiorców. Podkreślił, że w powołanym przez Sąd Apelacyjny wyroku z 18 października 2011 r., III UK 22/11 (OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266) Sąd Najwyższy wypowiedział się wprawdzie, że pracodawca ma prawo domagania się tego rodzaju informacji przede wszystkim od samego pracownika w ramach trójstronnego stosunku ubezpieczeń, ale nie wskazał podstawy prawnej uzasadniającej to stwierdzenie.

W zakresie zaskarżenia co do zainteresowanego M. G. skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na istnienie w sprawie potrzeby wykładni art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jako budzącego poważne wątpliwości w części odnoszącej się do wykładni pojęcia korzyści (efektu) uzyskiwanej przez pracodawcę z wykonywania zlecenia przez zleceniobiorcę zatrudnionego przez osobę trzecią, albowiem wykładnia zastosowana przez sądy w niniejszej sprawie jest wykładnią rozszerzającą odnośnie do pojęcia korzyści pracodawcy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia jest wykazanie przez skarżącego okoliczności, które podlegają rozważeniu przez Sąd Najwyższy podczas przedsądu, czyli wstępnego badania sprawy, mającego na celu stwierdzenie występowania jednej z przesłanek skargi, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Przesłankami tymi są: 1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, 2) potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) nieważność postępowania lub 4) oczywista zasadność

skargi. Podstawowym celem instytucji przedsądu jest bowiem rozważenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

W przypadku, gdy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, przez odwołanie się do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jak w rozpoznawanej sprawie, wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to w uzasadnieniu wniosku winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr

577468).

Przedstawione przez odwołującego się kwestie nie spełniają wskazanych wyżej wymogów w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Sformułowane we wniosku zagadnienia prawne, zostały już bowiem wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy w wyroku z 24 września 2015 r., I UK 490/14 (niepubl.), w sprawie o analogicznym stanie faktycznym, dotyczącej tego samego odwołującego się, rozstrzygnął, że pozyskanie przez pracodawcę informacji o wykonywaniu na rzecz tego pracodawcy i przez jego pracownika umowy zlecenia zawartej z innym podmiotem oraz o wysokości uzyskiwanego na podstawie tej umowy wynagrodzenia w celu obliczenia należnych składek na ubezpieczenia społeczne w sytuacji opisanej w art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie narusza ustawy o ochronie danych osobowych (art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych).

Powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania przez autora skargi, że na podstawie tych samych przepisów prawnych w różnych sprawach tego samego rodzaju podejmowane są rozbieżne rozstrzygnięcia sądowe, które nie znajdują przekonującego uzasadnienia w różnicach wynikających z ustaleń sądu dotyczących okoliczności faktycznych lub prawnych w tych sprawach. Konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a nadto przedstawienie przez skarżącego własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2003 r., I PZ 124/02, LEX nr 1130960; z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43).

Brak jest potrzeby wykładni wskazywanych przez skarżącego przepisów. Wykładnia art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych została dokonana już w uchwale Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46), w której stwierdzono, że przepis ten obejmuje także sytuację wykonywania pracy na podstawie jednej z umów w nim wymienionych przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy

o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z nim lub inną osobą. Wskazana wykładnia zaaprobowana została w późniejszych wyrokach Sądu Najwyższego (por. między innymi wyroki Sądu Najwyższego: z 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727, z 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266). W uzasadnieniu przytoczonej uchwały z 2 września 2009 r., II UZP 6/09 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46) Sąd Najwyższy stwierdził, że wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy powinno być utożsamiane z uzyskiwaniem przez pracodawcę rezultatów tej pracy. W wyroku z 18 października 2011 r., III UK 22/11 (OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266) Sąd Najwyższy podkreślił, że w takim przypadku pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika - zleceńbiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku.

Ponadto do tak sformułowanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w ocenie skarżącego istotnych zagadnień prawnych oraz potrzeby wykładni odniósł się Sąd Najwyższy już wielokrotnie, w tym między innymi w postanowieniach z 10 listopada 2015 r., I UK 30/15 i I UK 43/15, niepubl.

Odpowiedź na skargę kasacyjną złożono po upływie terminu do jej wniesienia.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.